

CÔNG TÁC THÔNG TIN KHOA HỌC — KỸ THUẬT TRONG GIAI ĐOẠN CÁCH MẠNG MỚI*

NGUYỄN NHƯ KIM

CUỘC cách mạng khoa học — kỹ thuật hiện nay trên thế giới đang phát triển mạnh mẽ với những thành tựu và tiến bộ vượt bậc, tác động trực tiếp đến toàn bộ cơ cấu lực lượng sản xuất xã hội, dẫn tới những năng suất lao động nhảy vọt. Trong điều kiện đó, thông tin khoa học — kỹ thuật đã trở thành một nguồn tiềm lực đặc biệt quan trọng không kém những nguồn tiềm lực kinh tế khác, với những đặc điểm riêng, là một nguồn tiềm lực vô tận, luôn luôn được đổi mới và được bổ sung, giữa thông tin khoa học — kỹ thuật với người lao động có một mối tương tác khăng khít: thiếu thông tin con người hầu như không làm việc được và ngược lại, biết sử dụng thông tin con người lại sáng tạo và làm giàu thêm những thông tin mới. Thông tin khoa học — kỹ thuật đã trở thành một bộ phận hợp thành của hệ thống thông tin kinh tế Nhà nước. Vì vậy trong thời gian qua, các nước phát triển, và nhất là những nước đang phát triển đã đặc biệt coi trọng vị trí của thông tin khoa học — kỹ thuật trong việc phát triển kinh tế và từ đó đã có những biện pháp tích cực để không chế sự « bùng nổ thông tin », đưa thông tin khoa học — kỹ thuật phục vụ đắc lực sản xuất và đời sống.

Ở nước ta, mặc dù phải dành phần lớn tâm trí và sức lực vào sự nghiệp giải phóng dân tộc, Đảng và Chính phủ rất chú trọng đến công tác khoa học — kỹ thuật nói chung, công tác thông tin khoa học — kỹ thuật nói riêng, và đã ban hành nhiều văn bản, nghị quyết để xây dựng nền khoa học kỹ thuật nước — nhà trong đó có công tác thông tin khoa học — kỹ thuật.

Năm năm đã qua, kể từ khi Thủ tướng Chính phủ ký Nghị quyết 89 — CP về việc tăng cường công tác thông tin khoa học — kỹ thuật, dưới sự chỉ đạo của các cấp ủy Đảng và chính quyền các ngành, các địa phương và được sự quan tâm giúp đỡ của các cơ quan chức năng, ngành thông tin khoa học — kỹ thuật nước ta đã nhanh chóng trưởng thành về mọi mặt và đã thu được một số thành tích đáng kể, góp phần xứng đáng vào thắng lợi vĩ đại của dân tộc trong sự nghiệp đấu tranh thống nhất và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trong công tác xây dựng mạng lưới các cơ quan thông tin khoa học — kỹ thuật, Viện Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương, trực thuộc Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước đã được thành lập ngày 5 tháng 10 năm 1972 và tiếp đó là Tổng cục Hóa chất (tháng 2-1974), Bộ Điện — Than (tháng 9-1974), Bộ Giao thông vận tải (tháng 5-1975) đã thành lập trung tâm thông tin khoa học — kỹ thuật của ngành mình. Các ngành khác hiện đang củng cố và tăng cường hoạt động các phòng thông tin khoa học — kỹ thuật nhằm chuyển thành trung tâm thông tin khoa học — kỹ thuật của toàn ngành. Cùng với các cơ quan thông tin cấp ngành và cấp bộ, nhiều cơ sở quản lý, nghiên cứu, thiết kế giảng dạy và sản xuất và một số ban khoa học kỹ thuật tỉnh và thành phố cũng đã xây dựng các cơ quan thông tin khoa học — kỹ thuật. Kết quả cho đến nay ở nước ta các cơ quan thông tin mới thành lập cùng với các cơ quan thông tin khoa học —

(*) Tòa soạn lược ghi theo bản báo cáo do tác giả đọc tại Hội nghị Thông tin khoa học và kỹ thuật toàn quốc lần thứ II, tháng 10 năm 1977.

kỹ thuật xây dựng trước khi có Nghị quyết 89 - CP, đã hình thành nên một mạng lưới thông tin khoa học - kỹ thuật với gần 150 cơ quan lớn nhỏ, trong đó bao gồm Viện thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương, 5 trung tâm ngành, 30 cơ quan cấp bộ và ngang bộ, 82 tổ chức cấp viện và phân viện, 23 tổ chức ở các trường đại học, xi nghiệp và 9 tổ chức ở các ban khoa học và kỹ thuật tỉnh, thành phố; ở Bộ Quốc phòng, mạng lưới thông tin khoa học - kỹ thuật đã phát triển tới các binh chủng, quân đoàn. Mạng lưới thông tin khoa học - kỹ thuật nước ta đang còn được tiếp tục mở rộng và đang trên đà phát triển mạnh mẽ.

Tuy mới ra đời, các cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật các ngành, các cấp, đã tích cực bám sát những yêu cầu thực tiễn của chiến đấu và sản xuất, ngày càng quán triệt phương châm phục vụ thiết thực và kịp thời, cố gắng nghiên cứu xác định rõ đối tượng phục vụ, nhu cầu tin và tìm những hình thức phục vụ phù hợp nhất cho tất cả các loại đối tượng; do đó kết quả phục vụ tin đã thiết thực và đạt hiệu quả cao hơn trước. Công tác thông tin khoa học - kỹ thuật đã phục vụ tốt cho cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý khoa học kỹ thuật và kinh tế trong việc chuẩn bị các quyết định về chủ trương, đường lối phát triển khoa học - kỹ thuật và kinh tế, trong việc chỉ đạo các công tác cụ thể hàng ngày và đã góp phần mở rộng và nâng cao trình độ hiểu biết về khoa học kỹ thuật, kinh tế - kỹ thuật, tổ chức quản lý kinh tế của cán bộ lãnh đạo và quản lý. Các cán bộ khoa học kỹ thuật công tác tại các cơ quan nghiên cứu, thiết kế, các trường đại học và ở các cơ sở sản xuất cũng được cung cấp các thông tin mới nhất liên quan đến công tác chuyên môn của mình. Thông tin khoa học - kỹ thuật còn đến với đông đảo những người lao động sản xuất, nâng cao trình độ hiểu biết của họ về những kiến thức khoa học, kỹ thuật phổ cập, những kinh nghiệm, quy trình sản xuất v.v... đồng thời giúp họ nâng cao trình độ văn hóa, góp phần xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa.

Trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ và cơ sở vật chất kỹ thuật của mình trong 5 năm qua, ngành thông tin khoa học - kỹ thuật cũng đã đạt được một bước phát triển đáng chú ý. Lực lượng cán bộ, công nhân viên hoạt động trong mạng lưới thông tin khoa học kỹ thuật cho đến nay đã lên đến gần 800 người, trong đó khoảng 40% là cán bộ khoa học kỹ thuật và khoảng 30% đã được bồi dưỡng về phương pháp công tác. Nhằm nâng cao trình độ nghiệp vụ cho cán bộ thông tin khoa học - kỹ thuật trong cả nước, Viện

Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương tuy mới thành lập nhưng đã có nhiều cố gắng, hàng năm đã tổ chức các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ ngắn hạn cho cán bộ của các ngành, các cấp. Cùng với các cơ quan chức năng Viện cũng đã góp phần tích cực của mình vào việc xây dựng kế hoạch dài hạn đào tạo chính quy cán bộ chuyên môn ở trong và ngoài nước. Số lượng tư liệu khoa học - kỹ thuật ở nước ta trong 5 năm qua đã tăng lên rõ rệt và đã tạo điều kiện giúp cho các cơ quan thông tin các ngành các cấp khai thác, sử dụng một cách tích cực và phục vụ với hiệu quả cao hơn.

Tuy nhiên, trong quá trình hình thành và phát triển, công tác thông tin khoa học - kỹ thuật còn để lại một số nhược điểm cũng như còn gặp những khó khăn lớn cần phải khắc phục trong thời gian tới: mạng lưới của tổ chức thông tin khoa học - kỹ thuật cơ sở tuy đã phát triển mạnh nhưng chưa đồng bộ, việc quản lý còn thiếu chặt chẽ, mạng lưới hình thành chưa tương xứng với sự đòi hỏi khách quan và yêu cầu phát triển; một số ngành kinh tế lớn chưa có tổ chức thông tin khoa học - kỹ thuật thích hợp; thông tin phục vụ các cơ sở sản xuất công nông nghiệp còn yếu và công tác thông tin khoa học - kỹ thuật trong nước chưa được chú ý đúng mức. Hiện nay, chúng ta còn thiếu rất nhiều các phương tiện vật chất kỹ thuật cần nhất cho hoạt động thông tin như thiết bị lưu trữ tài liệu, tích lũy, tìm tin, phổ biến tin và các tài liệu kỹ thuật cụ thể phục vụ sản xuất; đồng thời cũng thiếu nhiều cán bộ chuyên trách có năng lực để có thể đảm đương việc triển khai kịp thời và có hiệu quả các mặt công tác. Đó cũng là những khó khăn và nhược điểm khó tránh khỏi của một lĩnh vực công tác mới trưởng thành trong hoàn cảnh cả nước có chiến tranh.

Thắng lợi lịch sử vĩ đại của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước mùa xuân 1975 đã đưa nhân dân ta đến thắng lợi huy hoàng, đất nước hoàn toàn được giải phóng và dưới ánh sáng của Nghị quyết Đại hội lần thứ IV của Đảng, cả nước ta bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên xây dựng chủ nghĩa xã hội trên phạm vi cả nước. Cùng với toàn dân những người làm công tác thông tin khoa học - kỹ thuật cần ra sức cố gắng vươn lên, phấn đấu xây dựng mọi mặt để có thể đáp ứng được những đòi hỏi mới của sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa nói chung và của cuộc cách mạng khoa học - kỹ thuật ở nước ta nói riêng - cuộc cách mạng then chốt trong 3 cuộc cách mạng.

Công tác thông tin khoa học - kỹ thuật có một vị trí quan trọng đặc biệt trong sự

Phó Thủ tướng
Võ Nguyên Giáp
đến thăm, nói
chuyện và gặp
gỡ thân mật các
đại biểu tại
Hội nghị thông
tin khoa học và
kỹ thuật toàn
quốc lần thứ II,
tháng 10-1977.

Ảnh
MÀ VIỆT
(TTXVN)

nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa nói chung và phát triển kinh tế nói riêng vì thông tin khoa học - kỹ thuật là một bộ phận tiềm lực hữu cơ của công tác phát triển khoa học và kỹ thuật, là tiền đề và điều kiện cho mọi công tác nghiên cứu, sản xuất và quản lý khoa học - kỹ thuật, và vì thế nó góp phần thúc đẩy cách mạng khoa học - kỹ thuật phát triển, góp phần làm biến đổi cơ cấu lực lượng sản xuất xã hội, cải biến nền sản xuất nhỏ thành nền sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa với năng suất lao động ngày càng cao, góp phần cùng với các ngành khoa học - kỹ thuật đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa và xây dựng thành công cơ sở vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội.

Công tác thông tin khoa học - kỹ thuật còn có một vị trí quan trọng trong cách mạng tư tưởng và văn hóa vì nó góp phần nâng cao trình độ hiểu biết và tri thức khoa học - kỹ thuật của hàng chục triệu nhân dân lao động và học sinh, góp phần xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa - con người lao động có kỷ luật, có kỹ thuật, sáng tạo và đạt năng suất cao.

Ba mươi năm qua dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã tập trung sức lực và trí tuệ vào cuộc chiến tranh yêu nước vĩ đại. Điều đó đã hạn chế phần nào trình độ hiểu biết về khoa học, kỹ thuật và kinh tế của nhân dân lao động nước ta nói chung và của cán bộ công nhân viên nói riêng. (Ngày nay,

trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội trong phạm vi cả nước không phải chỉ những cán bộ lãnh đạo và quản lý khoa học-kỹ thuật và kinh tế các cấp, những cán bộ khoa học, kỹ thuật thuộc các ngành, các lĩnh vực khác nhau cần được cấp bách thông tin đầy đủ nhất để quyết định và giải quyết những nhiệm vụ lớn đang đề ra mà toàn thể nhân dân lao động và học sinh cũng cần được nhanh chóng nâng cao trình độ hiểu biết về khoa học kỹ thuật. Vì vậy, trong điều kiện trình độ hiểu biết khoa học và kỹ thuật của nhân dân ta còn thấp, công tác thông tin khoa học-kỹ thuật ở nước ta không thể tách rời công tác phổ biến khoa học-kỹ thuật. Như vậy, ngoài những đặc điểm chung của thế giới, công tác thông tin khoa học-kỹ thuật nước ta còn có những nét đặc thù riêng; và do đó, chúng ta cần phải xây dựng một chính sách phát triển thông tin khoa học-kỹ thuật sao cho phù hợp với hoàn cảnh của đất nước, phù hợp với đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa của Đảng.

Những nhiệm vụ lâu dài

Trong khoảng 15 - 20 năm tới, ngành thông tin khoa học-kỹ thuật phải phấn đấu đạt mức cung cấp kịp thời và thiết thực những yêu cầu trước mắt và lâu dài những thông tin khoa học-kỹ thuật và kinh tế-kỹ thuật, phục vụ đắc lực và có hiệu quả cuộc cách mạng khoa học-kỹ thuật trong mọi lĩnh vực; đồng

thời ra sức tuyên truyền, phổ biến khoa học-kỹ thuật rộng rãi trong quảng đại quần chúng lao động, góp phần tích cực vào cuộc cách mạng tư tưởng và văn hóa.

Trên cơ sở tổ chức có hệ thống và có khoa học trong toàn ngành, với những phương pháp công tác thích hợp và phương tiện kỹ thuật hiện đại, chúng ta cần phấn đấu xây dựng một tiềm lực thông tin khoa học-kỹ thuật vững chắc, bao gồm một đội ngũ cán bộ chuyên sâu, một vốn thông tin tư liệu khoa học-kỹ thuật đủ mạnh để sẵn sàng đáp ứng kịp thời, đầy đủ và chính xác mọi nhu cầu tin của các ngành, các cấp, để thực sự trở thành một nguồn tài nguyên vô tận của nền kinh tế quốc dân.

Đối với bản thân sự phát triển của ngành, cần xây dựng nên một hệ thống tổ chức thông tin-tư liệu khoa học-kỹ thuật của cả nước vừa phù hợp với những đặc điểm cơ bản của nước ta, vừa mang tính khoa học và thực tiễn.

Thực hiện tốt những nhiệm vụ lâu dài nêu trên, ngành thông tin khoa học-kỹ thuật mới có khả năng phục vụ đầy đủ, thiết thực và với hiệu quả cao nhu cầu của tất cả các loại đối tượng trong sản xuất, nghiên cứu, đào tạo, quản lý, quốc phòng...

Những nhiệm vụ trước mắt

Trong kế hoạch 5 năm lần thứ 2, dưới ánh sáng của Nghị quyết lần thứ IV của Đảng và tinh thần Nghị quyết II của Trung ương, ngành thông tin khoa học-kỹ thuật cần cố gắng tạo một bước chuyển biến mới để cùng các ngành khoa học-kỹ thuật khác phục vụ cuộc cách mạng khoa học-kỹ thuật nước ta. Công tác thông tin khoa học-kỹ thuật cần phục vụ tốt các chỉ tiêu chủ yếu của kế hoạch phát triển kinh tế 5 năm lần thứ 2 của Nhà nước, của kế hoạch phát triển khoa học và kỹ thuật và những chương trình nghiên cứu lớn, đặc biệt là tập trung phục vụ những yêu cầu về chỉ đạo, quản lý, và sản xuất nông nghiệp góp phần cùng các ngành tạo ra một bước phát triển vượt bậc về nông nghiệp; chúng ta coi đó là nhiệm vụ và nội dung phục vụ quan trọng nhất; đồng thời góp phần vào việc nâng cao trình độ cán bộ, phổ biến kiến thức khoa học-kỹ thuật và kinh nghiệm sản xuất cho nhân dân lao động.

Để có thể xây dựng được một bước vững chắc vốn thông tin khoa học-kỹ thuật với tính chất tiềm lực của nó, các cơ quan thông tin khoa học-kỹ thuật từ Viện Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương đến các trung tâm ngành, địa phương và cơ sở cần xây dựng kho tra cứu tin để tiến hành các hình

thức phục vụ tin chọn lọc (theo địa chỉ) và «hỏi-đáp» tin một cách có hệ thống.

Một vấn đề quan trọng nữa của những nhiệm vụ trước mắt là đưa các hoạt động của các cơ sở trong mạng lưới thông tin khoa học-kỹ thuật vào nền nếp, thực hiện bước đầu kế hoạch xây dựng hệ thống thông tin khoa học-kỹ thuật của cả nước; cụ thể là củng cố và xây dựng các trung tâm đầu ngành, xây dựng đồng bộ các tổ chức thông tin khoa học-kỹ thuật ở các địa phương, cơ sở và quản lý các hoạt động của các tổ chức đó.

Những nội dung công tác lớn.

Muốn có nội dung phục vụ thiết thực và có hiệu quả, chúng ta phải bám sát những nội dung khoa học-kỹ thuật và kinh tế-kỹ thuật trong kế hoạch phát triển kinh tế 5 năm và những vấn đề phát triển khoa học và kỹ thuật do Nghị quyết IV của Đảng và nhất là nội dung của Nghị quyết II của Trung ương về nhiệm vụ phát triển nông nghiệp trong thời gian tới. Đồng thời, chúng ta cũng phải chuẩn bị tiềm lực để có thể đón trước được những nội dung cần thông tin trong những kế hoạch phát triển kinh tế và khoa học-kỹ thuật dài hạn tiếp theo.

Các cơ quan thông tin các cấp cần nghiên cứu những nghị quyết và kế hoạch nói trên để có thể đề ra được những nội dung thông tin cụ thể đáp ứng được kịp thời và thiết thực những nhu cầu tin của từng loại đối tượng phục vụ. Đây là một công tác nghiệp vụ có tính chất nghiên cứu lý luận và thực tiễn ở Việt-nam mà chúng ta cần coi trọng để việc phục vụ có hiệu quả nhất. Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, dĩ nhiên là tất cả các đối tượng cần được phục vụ kịp thời, nhưng mỗi loại đối tượng lại có những nhu cầu tin riêng với những hình thức phục vụ tin thích hợp; trong đó cần đặc biệt quan tâm phục vụ những người lao động trực tiếp sản xuất ra của cải vật chất cho xã hội.

Một trong những mục tiêu cụ thể và nội dung công tác quan trọng trước mắt là đẩy mạnh công tác thông tin khoa học-kỹ thuật trong nước. Cần cố gắng tạo nên những dòng tin từ cơ sở lên đến các cơ quan thông tin khoa học-kỹ thuật đầu mối, trước hết là những phát minh sáng chế, cải tiến kỹ thuật-hợp lý hóa sản xuất, những tiến bộ kỹ thuật cụ thể đã áp dụng có kết quả, những kinh nghiệm tổ chức sản xuất, quản lý kinh tế ở các cơ sở và các địa phương. Những thông tin này rất thiết thực vì chúng đã được thực hiện có kết quả tốt trong điều kiện trình độ sản xuất của ta, do đó cần phổ biến nhanh chóng chúng trong cả nước. Những công

trình nghiên cứu khoa học, kỹ thuật, thiết kế, thử nghiệm v.v... cần được tổ chức thu thập một cách có hệ thống thông qua xử lý cần được phổ biến kịp thời.

Một nội dung và cũng là một phương pháp công tác không thể bỏ qua là việc xây dựng kho tra cứu tin ở các cơ quan thông tin. Việc xây dựng kho tra cứu tin là nhiệm vụ chung của tất cả các cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật. Viện Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương có trách nhiệm xây dựng những hướng dẫn nghiệp vụ cụ thể về tổ chức và tìm các biện pháp giúp đỡ các cơ quan trong ngành thực hiện, đồng thời cần nghiên cứu việc tổ chức quản lý các kho tra cứu tin trong hệ thống tin khoa học - kỹ thuật của cả nước. Xây dựng được các bộ tra cứu tin, chúng ta mới có thể triển khai hình thức thông tin chọn lọc và thực hiện chế độ thông tin «hỏi-đáp». Hình thức phục vụ chọn lọc và hỏi-đáp là một nội dung công tác lớn, trong quá trình triển khai có thể còn gặp nhiều khó khăn và tốn nhiều công sức, nhưng nếu quyết tâm xây dựng và với vốn tư liệu cùng các bộ tra cứu trong toàn ngành được quản lý tốt, chúng ta có thể vận dụng để giải «đáp» được một số vấn đề được «hỏi» trong một khoảng thời gian ngắn.

Nội dung công tác lớn cuối cùng của toàn ngành là tăng cường công tác quản lý hoạt động thông tin khoa học - kỹ thuật và tiến hành nghiên cứu hệ thống thông tin và phương pháp công tác ở nước ta. Là một bộ phận của toàn bộ công tác phát triển khoa học và kỹ thuật trong phạm vi toàn quốc, việc quản lý công tác thông tin khoa học - kỹ thuật toàn quốc là một trong các chức năng quản lý của Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước; trong đó Viện Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương có nhiệm vụ giúp Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật quản lý thống nhất hoạt động thông tin khoa học - kỹ thuật trong cả nước: đề xuất các chính sách, lập kế hoạch phát triển dài hạn và ngắn hạn, xây dựng hệ thống tổ chức thông tin khoa học - kỹ thuật của cả nước, chỉ đạo, hướng dẫn nghiệp vụ và bồi dưỡng, đào tạo cán bộ và nghiên cứu phương pháp luận về thông tin học. Các trung tâm thông tin khoa học - kỹ thuật ngành có chức năng kết hợp với các cơ quan chức năng trong ngành xây dựng phương hướng, chủ trương, kế hoạch phát triển ngắn hạn và dài hạn, xây dựng mạng lưới, điều hòa phối hợp nội dung hoạt động, quản lý các dòng tin, bồi dưỡng nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác thông tin khoa học - kỹ thuật... trong ngành mình. Các cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật ở các tỉnh và thành phố có chức năng trực tiếp quản lý tổ chức và nội dung

hoạt động của các bộ phận thông tin khoa học - kỹ thuật trong địa phương mình và tích cực tổ chức đưa các dòng tin về tới huyện và xã.

Để có thể nhìn xa thấy trước những chặng đường cần phải đi trong 15 - 20 năm tới và xây dựng nên những phương pháp công tác phù hợp với thực tiễn nước ta, cần thiết phải tiến hành nghiên cứu hệ thống thông tin và tư liệu khoa học - kỹ thuật Nhà nước và nghiên cứu phương pháp công tác nhằm mang lại hiệu quả tốt nhất cho hoạt động thông tin khoa học - kỹ thuật. Đây là một nội dung công tác vừa có tính chất nghiên cứu khoa học vừa là một yêu cầu thực tiễn cấp bách của ta.

Các biện pháp lớn

Để có thể hoàn thành tốt các nhiệm vụ và nội dung công tác trước mắt, cần thiết phải có các biện pháp thực hiện lớn, sát với tình hình thực tế của nước ta.

Trước hết, phải xây dựng quy hoạch tổ chức hệ thống thông tin tư liệu khoa học - kỹ thuật cũng có những cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật đã có, đồng thời xây dựng các cơ quan mới. Mục tiêu lâu dài của hệ thống thông tin tư liệu khoa học - kỹ thuật là tạo được một tiềm lực thông tin - tư liệu khoa học - kỹ thuật để phục vụ có hiệu quả sự quản lý của Nhà nước và sự phát triển cân đối, đồng bộ các kế hoạch kinh tế và khoa học - kỹ thuật; do đó tổ chức hệ thống cần được gắn liền với cơ cấu kinh tế và tổ chức quản lý của Nhà nước trên nguyên tắc tập trung thống nhất và điều hòa phối hợp giữa các cấp theo đường lối của Đảng: kết hợp xây dựng công nghiệp và nông nghiệp cả nước thành một cơ cấu kinh tế công - nông nghiệp, vừa xây dựng kinh tế trung ương và vừa phát triển địa phương trong một cơ cấu kinh tế thống nhất. Như vậy, toàn bộ hệ thống thông tin - tư liệu khoa học - kỹ thuật nước ta bao gồm các cơ quan thông tin Nhà nước, các cơ quan thông tin ngành và chuyên ngành, các cơ quan thông tin địa phương và cơ sở (viện, trường, xí nghiệp, huyện).

Hai là, đẩy mạnh công tác bồi dưỡng và đào tạo cán bộ thông tin khoa học - kỹ thuật. Cho đến nay, đội ngũ cán bộ chuyên trách công tác thông tin khoa học - kỹ thuật còn nhỏ bé, non trẻ và chưa ổn định. Một số tổ chức thông tin khoa học - kỹ thuật có tỷ lệ cán bộ khoa học kỹ thuật còn thấp; mặt khác phần lớn cán bộ thông tin chưa được bồi dưỡng nghiệp vụ cần thiết và chưa chuyên. Vì vậy, cần thường xuyên tổ chức các lớp bồi dưỡng về cơ sở thông tin học, các lớp nâng cao trình độ và trao đổi kinh nghiệm v.v... cùng với việc xây dựng kho tài liệu gốc và tra cứu về thông tin học cho toàn

ngành, tổ chức xử lý và biên soạn các tài liệu hướng dẫn nghiệp vụ, nghiên cứu và thông tin học. Viện Thông tin khoa học và kỹ thuật trung ương cùng các cơ quan thông tin đầu ngành có trách nhiệm tổ chức việc bồi dưỡng và nâng cao trình độ nghiệp vụ cho cán bộ trong toàn ngành. Mặt khác, để có một đội ngũ cán bộ thông tin khoa học - kỹ thuật chuyên sâu, đủ năng lực đảm đương các cương vị công tác, cần có kế hoạch đào tạo cán bộ dài hạn, trước mắt cần khẩn trương cử cán bộ đi học theo chế độ đại học, nghiên cứu sinh và thực tập dài hạn, đồng thời đưa thông tin học vào chương trình giảng dạy ở một số trường đại học trong nước.

Ba là, tăng cường và tận dụng nguồn tin nước ngoài, tổ chức xây dựng nguồn tin trong nước. Hiện nay, các loại sách và tạp chí khoa học kỹ thuật ta có tương đối nhiều nhưng hiệu suất sử dụng còn ít; vì vậy chúng ta cần tiến hành điều tra và thống kê lại toàn bộ nguồn tài liệu đã có để có kế hoạch sử dụng, khai thác, quản lý và bổ sung. Khối lượng tài liệu cần dịch sẽ ngày một tăng nên cần sớm có những qui định và quản lý công tác dịch thuật để tránh hiện tượng trùng lặp. Trước mắt, nên có những quy định cho công tác này trong các bộ, các ngành để tiến tới có sự quản lý thống nhất trong cả nước.

Xây dựng tổ chức nguồn tin trong nước là một việc khó nhưng cần phải phấn đấu để tạo được những dòng tin từ các cơ sở đi lên trong mạng lưới thông tin khoa học - kỹ thuật. Trong những năm tới chúng ta cố gắng cùng các cơ quan quản lý các cơ sở xây dựng những quy định cần thiết để có thể tạo ra các dòng tin từ các cơ sở tới các cơ quan thông tin để kịp thời xử lý và phổ biến. Cũng cần lưu ý rằng cần thận trọng hơn trong việc phổ biến rộng rãi các kết quả hoạt động khoa học - kỹ thuật trong nước trên các hệ thống thông tin tuyên truyền, báo chí, truyền thanh, truyền hình v.v... Các tin khoa học - kỹ thuật cần thông qua các cơ quan quản lý khoa học kỹ thuật trước khi phổ biến để tránh những nhầm lẫn đáng tiếc có thể xảy ra.

Bốn là, cần tăng cường một bước cơ sở vật chất kỹ thuật cho ngành; trong đó cần đặc biệt chú ý đến các phương tiện lưu trữ và phổ biến tin; và cuối cùng là mở rộng hợp tác quốc tế trong lĩnh vực thông tin khoa học - kỹ thuật, đặc biệt là trong việc xây dựng nguồn tin nước ngoài, trao đổi kinh nghiệm tổ chức quản lý mạng lưới và đào tạo cán bộ. Trước mắt, cần thiết mở rộng hợp

tác với các nước xã hội chủ nghĩa và các tổ chức thông tin quốc tế.

Hoàn thành các mục tiêu nhiệm vụ và nội dung công tác dài hạn và trước mắt của ngành cùng các biện pháp lớn trong công tác nêu trên đây là một quá trình phấn đấu gian khổ của toàn thể cán bộ làm công tác thông tin khoa học - kỹ thuật. Tuy nhiên, sự chỉ đạo sát sao của lãnh đạo các cấp cũng như sự quan tâm giúp đỡ của các cơ quan chức năng và phối hợp là một điều đặc biệt quan trọng. Nhân dịp này, chúng tôi mong muốn Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước sớm nghiên cứu và trình Chính phủ ban hành một số quy định về tổ chức, nhiệm vụ chức năng, nội dung công tác của cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật các cấp trong mạng lưới và ban hành một số quy định tạm thời về việc quản lý và thông báo các kết quả hoạt động khoa học và kỹ thuật ở các ngành các cấp. Các bộ, các ngành kinh tế lớn cần quan tâm hơn nữa đến việc củng cố và tăng cường xây dựng trung tâm thông tin khoa học - kỹ thuật ngành mà trước hết là các trung tâm thông tin khoa học - kỹ thuật ở các ngành kinh tế quan trọng. Các bộ và các cơ quan chức năng cần giúp đỡ nhiều hơn cho công tác thông tin khoa học - kỹ thuật trong việc xây dựng các chế độ chính sách đối với công tác thông tin khoa học - kỹ thuật, tăng cường các phương tiện vật chất - kỹ thuật, đầu tư vốn, bổ sung cán bộ có năng lực, đào tạo cán bộ v.v... nhằm khuyến khích công tác thông tin khoa học - kỹ thuật phát triển. Các cơ quan thông tin khoa học - kỹ thuật các ngành, các cấp cũng cần các cơ quan chức năng và phối hợp cần hợp tác với nhau chặt chẽ hơn nữa trong việc thu thập, xử lý và phổ biến các tin khoa học - kỹ thuật.

Trong khí thế thi đua đồng khởi xây dựng chủ nghĩa xã hội của toàn thể nhân dân ta dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và sự chỉ đạo sát sao của các cấp ủy Đảng và chính quyền các ngành, các cấp, cùng với các ngành khoa học - kỹ thuật khác trong cả nước, những người làm công tác thông tin khoa học - kỹ thuật chúng ta quyết tâm không ngừng phấn đấu với tinh thần cách mạng tiến công phát triển công tác thông tin khoa học - kỹ thuật, kết hợp chặt chẽ với công tác phổ biến khoa học - kỹ thuật với số lượng và chất lượng thông tin ngày càng cao, với phương pháp công tác ngày càng cải tiến phục vụ kịp thời và có hiệu quả cao cho tất cả các loại đối tượng, xứng đáng là những người chiến sĩ hăng hái trên mặt trận khoa học - kỹ thuật, xứng đáng là những cán bộ cách mạng, khoa học, trung thực và đoàn kết.